

Arcybiskup Jan Łaski reformator prawa, red. ks. Stanisław Tymosz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2007, ss. 199, nk. 2.

Praca *Arcybiskup Jan Łaski reformator prawa* jest dziełem zbiorowym, stanowiącym dorobek twórczy sesji naukowej Katedry Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Sesja naukowa odbyła się 7 grudnia 2006 r. w Majdanie Sopockim.

Episkopat Polski 16 stycznia 2006 r. w Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej w archidiecezji łódzkiej zainaugurował uroczyste obchody Roku Jana Łaskiego, Wielkiego Kanclerza Koronnego i Prymasa Polski, z okazji 550-lecia jego urodzin i 465. rocznicy śmierci. Arcybiskup Jan Łaski był jednym z najwybitniejszych polityków i mężów stanu I Rzeczypospolitej, doskonałym dyplomatą i łącznikiem Polski ze Stolicą Apostolską. Należy również do najznakomitszych reformatorów i twórców prawa kościelnego i świeckiego w historii państwa polskiego.

Z tego względu na szczególne podkreślenie zasługuje podjęcie inicjatywy Episkopatu Polski i włączenie się w nurt tych wydarzeń Kościoła powszechnego Katedry Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego KUL oraz organizacja sesji naukowej poświęconej wielkiej postaci Jana Łaskiego i jego prawotwórczym osiągnięciom.

Obrady sesji naukowej poprzedziły dwa wystąpienia.

Pierwsza z wypowiedzi to *Wstęp do publikacji* ks. prof. Antoniego Dębińskiego, dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Drugie zaś to *Wprowadzenie i otwarcie sesji naukowej* ks. prof. Stanisława Tymosza, dyrektora Instytutu Prawa Kanonicznego oraz kierownika Katedry Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego WPPKiA KUL.

Należy zaznaczyć, że wystąpienia tych osób, poza stroną formalną, sygnalizującą ukierunkowanie badawcze obrad, stanowią interesujące przyczynki naukowe, nawiązujące do problematyki konferencji i stanowiące integralną część sesji naukowej.

W recenzowanym dziele, w układzie tematycznym, swoje artykuły naukowe prezentują: ks. Stanisław Tymosz, *Szkic historyczno-biograficzny prymasa Jana Łaskiego (1456-1531)*; ks. Krzysztof Śniosek, *Sytuacja Kościoła katolickiego w okresie rządów arcybiskupa Jana Łaskiego*; ks. Ryszard Mazurkiewicz, *Jan Łaski jako kanclerz wielki koronny*; ks. Stanisław Tymosz, *Statut Łaskiego i jego wpływ na inne zbiory prawa*; ks. Michał Kaleta SDB, *Synody prowincjonalne arcybiskupa Jana Łaskiego*; ks. Robert Wronowski, *Synody archidiecezjalne arcybiskupa Jana Łaskiego*; ks. Janusz Granda, ks. Stanisław Tymosz, *Liber beneficiorum arcybiskupa Jana Łaskiego*. Tak więc w siedmiu artykułach Autorzy przekazują w zarysach przekrój wiedzy, własne ustalenia i przemyślenia w odniesieniu do wielokierunkowej problematyki poszczególnych dziedzin spuścizny prawotwórczej Jana Łaskiego.

Każdy artykuł jest samoistną pracą naukową, jednak łącznie stanowią one zwartą metodologicznie i naukowo, logicznie jednolitą publikację nauki katolickiej.

Nie może ująć uwadze fakt, że w pracy zamieszczono *in extenso* wybrane dokumenty (po łacinie) ze Zbioru Praw określanego *Statutem Łaskiego*, zaczerpnięte z *Volumina legum*. Stanowią one aneks do artykułu ks. Stanisława Tymosza *Statut Łaskiego i jego wpływ na inne zbiory prawa*. Wzmacnia to tezy artykułu i podnosi wartość poznawczą dzieła. Trzeba bowiem pamiętać, że Zbiór Praw z 1506 r. autorstwa kanclerza Jana Łaskiego stanowi wspaniały pomnik polskiego prawa I Rzeczypospolitej.

Recenzując pracę, błędem byłoby nie zwrócić uwagi na kilka zasadniczych przesłanek natury naukowej.

Autorami artykułów (referatów) nie byli pracownicy naukowcy, profesorowie (z wyjątkiem ks. S. Tymosza), specjaliści i badacze poszczególnych dziedzin historii prawa kościelnego lub świeckiego, bądź pomocniczy pracownicy naukowcy, lecz studenci studiów doktoranckich jednej Katedry Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego. Prezentowane przez nich artykuły odpowiadają wymogom naukowym. Bogate w treści, napisane zostały z dobrą znajomością języka polskiego i terminologii prawniczej. Wszystkie zaopatrzone są w aparat naukowy, zawierają przypisy źródłowe, literaturę i odsyłacze informacyjne.

Sesja naukowa nt. „Arcybiskup Jan Łaski jako Prymas Polski i mąż stanu” zorganizowana została w Majdanie Sopockim, w siedzibie wiejskiej parafii diecezji zamojsko-lubaczowskiej, w głębi Puszczy Solskiej, z dala od szlaków komunikacyjnych i gwaru miast. Miała w zasadzie charakter kameralny i atmosferę sprzyjającą wyzwalaniu inwencji twórczej. Nie zaszczylicili jej swoją obecnością prominentni przedstawiciele władz, ale z kolei stanowiła wydarzenie dla mieszkańców tych stron.

Ekspertyzy kierownika katedry i organizatora sesji ks. prof. dr. hab. Stanisława Tymosza w zakresie obsady personalnej autorów i miejsca jej przeprowadzenia stanowiły ważne *novum* w dotychczasowej praktyce, związane z ryzykiem pełnego niepowodzenia i wynikających z niego skutków.

Sesja poświęcona ukazaniu wybitnej osobowości Jana Łaskiego spełniła całkowicie założony cel. Dla wielu jej uczestników miała ona również wymierne korzyści, przysposabiając ich do pracy twórczej i wprowadzając w sferę fascynacji naukowej.

Nie ulega też wątpliwości, że ekspertyzy dotyczące wyboru autorów i miejsca sesji, dokonane przez ks. prof. Stanisława Tymosza, wypadły ze wszech miar pozytywnie.

Zgodnie z życzeniem Redaktora naukowego publikacja *Arcybiskup Jan Łaski reformator prawa* została zadedykowana wybitnemu Profesorowi Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, wcześniej Profesora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – Księdzu Infulatowi prof. dr. hab. Wojciechowi Góralskiemu, jako wyraz hołdu i wdzięczności.

Praca *Arcybiskup Jan Łaski reformator prawa* jest wartościową pozycją naukową, ciekawą w poruszanej problematyce i czytelną. Przybliżyła społeczeństwu postać wielkiego Kapłana i Polaka.

*Dr hab. Jerzy Markiewicz, prof. KUL
Katedra Historii Prawa Sądowego Polski
na Tle Powszechnym WZNPiE KUL*